

Õiguskantsler

Kalmer Lain
Tabivere Vallavalitsus
kalmer@tabivere.ee
info@tabivere.ee

Teie 07.01.2014 nr 9-4.1/972-1

Meie 05.02.2014 nr 7-5/131501/1400554

Soovitus õiguspärasuse järgimiseks Jäätmeveo korraldus Tabivere vallas

Lugupeetud Kalmer Lain

Täna Teid vastuse eest minu 04.12.2013 teabe nõudmisele, kus selgitasite, miks Tabivere vallas ei ole rakendatud korraldatud jäätmeveo korda. Meenutan, et minu teabe nõudmine oli tingitud Teie valla elaniku esitatud pöördumisest, kus ta osutas, et Tabivere vald ei ole täitnud temale jäätmeseadusega pandud kohustust organiseerida nn korraldatud jäätmevedu. Alustasin selle avalduse alusel menetlust eesmärgiga uurida, kas selline olukord on õiguspärane.

Tutvunud Teie vastustega minu teabe nõudmises esitatud küsimustele ja asjakohaste õigusaktidega, leian, et olukord, kus Tabivere vald ei rakenda korraldatud jäätmeveo korda, on vastuolus jäätmeseadusega.

Alljärgnevalt põhjendan oma seisukohta. Selleks toon kõigepealt välja asjakohased õigusnormid (pp 1–2) ning seejärel analüüsin nende kohaldatavust Tabivere vallale (p 3 jj).

1. Jäätmeseaduse (JäätS) § 66 lg 1 sätestab, et korraldatud jäätmevedu on olmejäätmete kogumine ja vedamine määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta või -kohtadesse kohaliku omavalitsuse üksuse valitud ettevõtja poolt. Sama paragrahvi lõike 2 lause 1 täpsustab, et kohaliku omavalitsuse üksus korraldab oma haldusterritooriumil olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo. Sätte imperatiivsest sõnastusest tuleneb, et korraldatud jäätmeveo korraldamine ei ole kohaliku omavalitsuse üksuse vaba valiku alusel võetav ülesanne, vaid tegemist on kohaliku omavalitsuse kohustusega.

2. Kuigi toodud sätete sõnastusest ja korraldatud jäätmeveo keskkonnakaitsealistest eesmärkidest tulenevalt peaks korraldatud jäätmeveo süsteemiga olema hõlmatud kõik jäätmevaldajad ja seda süsteemi peaks rakendama võimalikult palju kohalikke omavalitsusi, näeb jäätmeseadus ette ka mõned erandid. Nii sätestab näiteks JäätS § 135 lg 2, et kohaliku omavalitsuse üksusele, mille haldusterritooriumil elab vähem kui 1500 inimest, ei laiene korraldatud jäätmeveo kohustus. Samuti sätestab JäätS § 66 lg 3, et kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta jäätmeveo korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud

jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus.

3. Teie vastusest minu teabe nõudmisele tuleneb, et Tabivere vallas elab 2227 inimest (andmed seisuga 01.01.2014). Samas ei ole Tabivere vald korraldatud jäätmeveo korda rakendama asunud. Selgitasite oma kirjas, et selle põhjuseks on jäätmetekitajate vähesus valla haldusterritooriumil ning nende suur hajutatuse: need faktorid muudavad korraldatud jäätmeveo ülemäära kulukaks Tabivere valla jaoks. Lisasite, et Tabivere vallas on palju suvilaid, kus korraldatud jäätmeveo järgi ei ole vajadust, sest kohapeal tekkinud jäätmed viiakse oma alalisse elukohta, kus nagoonii makstakse jäätmeveo eest.

4. Mõistan, et väikestel kohalikel omavalitsustel võib erinevatel põhjustel olla raske täita kõiki nendele seadusega pandud ülesandeid. Samas ei tähenda see, et neid ülesandeid saab lihtsalt jätta täitmata. Nii on ka Tabivere valla puhul. Kahjuks ma ei näe, et Tabivere vallal oleks seadusest tulenevalt võimalus jätta korraldatud jäätmevedu oma territooriumil täielikult organiseerimata. Alljärgnevalt selgitan, miks ma nii arvan.

5. Tulenevalt Teie esitatud teabest ei laiene minu hinnangul Tabivere vallale JäätS § 135 lõike 2 järgne vabastus korraldatud jäätmeveo rakendamisest, kuna vallas elab rohkem kui 1500 inimest: nagu juba öeldud, oli Tabivere vallas 01.01.2014 seisuga 2227 elanikku.

6. Samuti ei saa Tabivere valda lugeda korraldatud jäätmeveo kohustusest vabastatuks JäätS § 66 lg 3 alusel, sest vastavalt Tabivere Vallavolikogu 26.03.2013 otsusega nr 13 kehtestatud valla osa üldplaneeringu punktile 2.3 on Tabivere vallas vähemalt üks tiheasustusala – Tabivere alevik – ning muude alade osas ei ole Te veenvalt põhjendanud korraldatud jäätmeveo ebaratsionaalsust. JäätS § 66 lõigete 1, 2 ja 3 sõnastusest tulenevalt on vallal kohustus korraldada korraldatud jäätmevedu kogu oma haldusterritooriumil, v.a hajaasustusaladel, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus. See tähendab, et üldjuhul peab Tabivere vald korraldama olmejäätmete, eelkõige prügi ehk segaolmejäätmete, nende sortimisjääkide ja olmejäätmete tekkekohas liigiti kogumisel tekkinud jäätmeliikide kogumise ja veo – seda ennekõike Tabivere alevikus ning suuremate elanike arvu ja kontsentratsiooniga külades.

7. Mõistan, et üheks põhjuseks, miks Tabivere vald ei ole korraldatud jäätmeveo korda rakendanud, võib olla asjaolu, et Tabivere valla hinnangul ei ole Tabivere vallas esinenud olulisi probleeme jäätmete viimisega selleks ebasobilikesse kohtadesse või nende põletamisega. Samas ei tähenda see minu hinnangul, et Tabivere vallas üldse ei esineks prügistamise juhtumeid. Samuti ei ole välistatud, et jäätmeveoteenuse tellimise asemel üritavad osad jäätmevaldajad utiliseerida jäätmeid muul, selleks sobimatul viisil. Ka need (vähesed) juhtumid oleks korraldatud jäätmeveo abil paremini ärahoitavad.

8. Lisaks sooviksin juhtida tähelepanu asjaolule, et peale keskkonnakaitseliste eesmärkidele on korraldatud jäätmeveo korra rakendamise eesmärgiks tagada jäätmete kogumise ja veo teenuse (majanduslik) kättesaadavus tarbijatele.¹ Ka mulle esitatud avalduses märgiti, et korraldatud jäätmevedu tagaks tarbijale suure tõenäosusega soodsamad veohinnad võrrelduna olukorraga, mil jäätmevedu ei ole Tabivere valla poolt konkursi kaudu korraldatud – avaldaja

---

¹ Vt nt keskkonnaministri 23.05.2013 kiri õiguskantslerile nr 12-5/13/2099-2, lk 3 ja 4. Keskkonnaminister märgib kahel korral, et tulenevalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 3 punktist 7 peab omavalitsus tagama jäätmeveo kui avaliku teenuse osutamise soodsaimatel tingimustel. Kiri on kättesaadav Õiguskantsleri Kantslele avalikust dokumendiregistrist: <http://adr.rik.ee/okk/dokument/2312333>.

sõnul on korraldatud jäätmeveo korda rakendavates naabervaldades jäätmeveoteenuse hind kordades madalam.

9. Jäätmehooldus, mis sisaldab jäätmete kogumist ja vedu, on äärmiselt oluline teenus, mistõttu on väga tähtis, et see oleks tarbijatele kättesaadav mõistliku hinnaga. Just seda eesmärki saab korraldatud jäätmeveo korda rakendades paremini saavutada. Majanduslikult on üldjuhul efektiivsem, kui ühte väikest jäätmeveopiirkonda teenindab üks ettevõtja, sest see võimaldab hoida teenusepakkujate kulusid kokku: nii ei pea kõik jäätmeveopiirkonnas tegutsevad ning individuaalsete lepingute alusel elanikele jäätmete kogumise ja veo teenust pakuvad ettevõtjad saatma piirkonda oma jäätmeveosõidukeid, mis tähendab seda, et lõppastmes tarbivad jäätmeveoteenuste pakkujate sõidukid vähem kütust ja teenusepakkuja aega (Tabivere alevikku sõidavad vaid ühe jäätmeveoteenuse pakkuja sõidukid, mitte mõlema piirkonnas tegutseva äriühingu sõidukid). See omakorda peaks viima jäätmeveoteenuse hinna alla. Samuti aitab see hoida väikeste teede kvaliteeti, sest korraldatud jäätmeveo korral sõidab seal vähem raskeid sõidukeid. Selliseid kaalutlusi võttis seadusandja arvesse, kui korraldatud jäätmeveo regulatsiooni kehtestas.

Sellest tulenevalt palun Teil võtta samme korraldatud jäätmeveo organiseerimiseks vähemalt Tabivere valla haldusterritooriumil asuvate tiheasustusalade ning suuremate elanike arvu ja kontsentratsiooniga külade piirides. Palun teavitage mind **hiljemalt 10.03.2014**, milliseid samme ja millal Te kavatsete selles suunas astuda. Tuletan Teile meelde, et jäätmeseaduse sätete kohaselt ei ole Tabivere vallal kaalutusõigust otsustamaks, kas rakendada korraldatud jäätmevedu või mitte – tegemist on valla kohustusega.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Keskkonnaministeerium

Olga Lavrova 693 8410
Olga.Lavrova@oiguskantsler.ee